

SLAVIŠA
PAVLOVIĆ

APISOV APOSTOL

■ Laguna ■

Copyright © 2016, Slaviša Pavlović
Copyright © ovog izdanja 2016, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*U znak sećanja na
Ljubišu Stojanovića (1984–2015)*

Jer zaista vam kažem: Ako imate vere koliko zrno gorušičino, reći ćete gori ovoj: pređi odavde tamo, i preći će, i ništa vam neće biti nemoguće.

Isus Hristos

DOSIJE #1

Jun 1953.

Tromim koracima, sa bolesnim nogama i povređenom kičmom, pridržavajući se za drvenu ogradu, pukovnik je izašao na trem. Noge ga nisu služile kao nekada. Pažljivo se spustio na stolicu, držeći kabl telefona.

Štap nije koristio. Podsećao ga je na političara Nikolu Pašića, lopužu i zlotvora, koji se bogatio na svakoj prolivenoj kapi srpske krvi. Iako su prošle skoro tri decenije od Pašićeve smrti, on je, poput vampira, za pukovnika bio živ, sve dok ne svane, odnosno dok Solunski proces ne proglase ništavnim.

One noći, kada su ga navodno streljali, Pašić je isprao greh u šampanjcu, uveren da je zauvek uklonio čoveka koji ga je udarao po prstima svaki put kada bi ruku zavukao u državnu kasu. Političar je preminuo nekoliko godina kasnije, ponižen i osramoćen aferom koju su dokazali pukovnikovi ljudi.

Međutim, došao je dan kada će Pašića konačno sahraniti i probiti mu glogov kolac kroz srce. U dalekom

Beogradu, u otadžbini, sve je dobro pripremljeno. Leka je predao zahtev, Božin Simić, crnorukac ubačen među komuniste, pribavio je dokaze, a Tiosav Velimirović, vladikin sinovac, pravno je uobličio zahtev za rehabilitaciju.

Znao je da će njegov obraz ponovo biti čist. Tito se neće mešati. Ne sme! Zna on vrlo dobro ko su crnorukci.

Srce mu je snažno lupalo, kao one majske noći 1903. godine, kada je sa vojnicima utrčao u dvor.

Telefon je zazvonio.

— Čestitam, pukovniče, upravo su mi javili — čuo je vladikin glas. — Vidiš da se pravda pre ili kasnije pokaže. Zemaljski sudovi ništavni su koliko i ljudsko telo.

1

Nakon diplomiranja na žurnalistici zaposlio sam se u nekad prestiznom dnevnom listu *Sloboda*. Moj talenat brzo je primećen. Za samo nekoliko meseci rada postavljen sam na mesto urednika kulturne rubrike. Iako je unapređenje obrazloženo kao nagrada, svi su znali da se glavni urednik na takav korak odlučio kako bi moje pisanje preusmerio na kulturu, umesto da me svakodnevno cenzuriše zbog političkih tekstova.

Miodrag Mića Cvetković, glavni urednik lista, bio je miljenik svake vlasti, i poznat po odsustvu kritike prema vladajućim garniturama, ali se prema novinarima uvek ponašao nadmeno: izgleda da prirodna potreba malog čoveka nije da se uzdigne visoko, nego da bude viši od ostalih. Veština da unapred predvidi događaje na političkoj sceni decenijama ga je održavala na visokim pozicijama u novinarstvu, tako da ja nikako nisam imao prostora da pokažem sav svoj talenat.

U trenucima kada sam postao urednik rubrike, kao nagradu dobio sam i, bez ikakve potrebe i povoda, svog ličnog uvlačkača, čoveka koji se ponadao da će ga prijateljstvo sa mnom unaprediti na mesto zamenika urednika rubrike, koje je potpuno beznačajno. Izgleda da poltronima nije bitno šta predstavljaju, već kako se drugima prikazuju.

On mi je doslovno preneo komentar glavnog urednika Miće, prilikom mog unapređenja.

– Neka ljudi Pavle Govedarica napada malo kulturne radnike, to u Srbiji ionako niko neće čitati, a ako i bude čitao, to nikoga ne može uvrediti. Kulturni radnici su toliko poniženi od države i ministra kulture da neće ni primetiti kritike malog i nedokazanog novinara željnog slave.

Nekoliko dana kasnije u redakciji se pojavio muškarac srednje visine, svetlih očiju i duže plave kose. Star oko trideset godina, u dugom crnom kožnom kaputu, ličio je na špijuna iz starih filmova. Ponudio sam mu da sedne, ali on je odbio s obrazloženjem da žuri. Pred mene je spustio veliki koverat.

– Podaci o malverzacijama u ministarstvu kulture – rekao je.

– Jesu li tu ozbiljni dokazi?

– Tu je sve, Pavle. Ne brinite. Žurim. Javiću vam se.

Sumnjičavo sam otvorio koverat. U prvom dokumentu nalazio se izveštaj komisije ministarstva kulture o dodeli sredstava za prevod književnih dela. Uporedio sam dobijeni izveštaj sa izveštajem koji je objavljen na sajtu ministarstva – bio je identičan. Međutim, drugi dokumenti pružali su dokaze o forsiranju jednog pisca: dodeljena mu je mnogo viša suma od tržišne, iako su, u odnosu na druge autore, njegovi tiraži bili mizerni. Nažalost, bilo je i mnogo neproverljivih informacija, ali zanimljivih za priču, jer su upućivale na korupciju prilikom dodele sredstava.

Na svakom dokumentu bio je, uz to, otisnut neobičan pečat – glava kostura, praćena simbolima koje nisam razumeo, dok je ispod simbola stajao natpis: V. C. UPRAVA. Pisalo je nešto i iznad simbola, ali to nisam mogao da pročitam zbog nejasno otisnutog pečata.

Odlučio sam da napišem i objavim članak; izneo sam mnoge sumnje, ali i postavio pitanja, što je izazvalo blagu podršku umetnika. Ubrzo, urednik me je pozvao na razgovor.

– Pavle, slušaj šta ću ti reći. Nećeš u životu dobro proći ako rad budeš zasnivao na kritikama. Ne vredi, i ja sam to pokušao u mladosti, pa su me zgazili. Sva sreća pa sam imao drugu šansu – ovako je započeo.

– U pravu ste, šefe, nemojte da se slučajno nekom zamerim. Najbolje je da klimam glavom i potvrđujem – odgovorio sam mu potpuno smiren, i naviknut na cenzuru.

– Polako, mali, doći će vreme kada ćeš shvatiti kakav je svet. Vlast se nikada ne menja, menjaju se samo ljudi na vlasti. A oni uvek isto traže. Razumeš?

– Naravno da razumem, šefe. Vi ste urednik, a znate kako kažu: kakav urednik, takve novine.

Odjednom je poskočio, ushićen.

– Tu si u pravu, moram da ti priznam. Već tri nedelje smo najprodavaniji dnevni list, mladiću – odgovorio je nadmeno i krenuo prema vratima.

Kada je dolazio vlasnik lista, antipatični Englez, poslužio sam kao prevodilac, ali ne samo u redakciji, već sam ga preusretljivo proveo kroz najbolje klubove u gradu, pa je Mića pomislio da smo postali prijatelji – i da bi mu otkaz upućen meni mogao stvoriti probleme sa vlasnikom.

Moje znanje engleskog jezika bilo je rezultat kako svakodnevnog učenja i truda, tako i sreće, jer sam od detinjstva, osim učenja u školi, pohađao sve moguće kurseve, sa

uspehom, u želji da postanem novinar kome granice i jezici ne predstavljaju problem. Odmah nakon novinarstva upisao sam se na englesku književnost, ne da bih diplomirao, već da sirovo znanje usavršim i poboljšam gramatiku koja mi je zadavala najviše problema.

Već mesecima stanujem sa Polom, američkim studentom slavistike, kog sam upoznao na Filološkom fakultetu. Neozbiljan i veselog duha, duge kose i plavih očiju, ponašao se kao hipik koji je napustio urbanu sredinu i zadovoljstvo pronašao u egzotičnoj zemlji. Njegovo znanje srpskog jezika bilo je na nivou mog engleskog, pa smo jedan drugome ispravljali i izgovor i gramatiku.

Posle nekoliko meseci zajedničkog života, kada se naše poznanstvo pretvorilo u pravo prijateljstvo, ispričao mi je svoju tešku životnu priču. Majku nije zapamtio, umrla je nekoliko meseci nakon njegovog rođenja, dok se otac, u potrazi za poslom, preselio u susedni grad i starateljstvo prepustio Ričardu i Rouz, majčinih roditeljima. Vrlo brzo se oženio i prestao da ga posećuje. Međutim, ponekad bi poslao novac i pozvao telefonom; Polu su se ti razgovori činili nepotrebnim jer, kako je rekao, u njegovim rečima nikad nije osetio iskrenu želju, već samo blažu dozu griže savesti. Ipak, pored svega, svoje detinjstvo smatrao je posebnim, i imao je želju da ga ponovo proživi, najviše zbog babe i dede, koji su mu zamenili roditelje. Dok je pričao o njima, na Polovim usnama se pojavljivao blag i mio osmeh, koji je meni, pažljivom slušaocu, govorio mnogo više od svega izrečenog.

Nažalost, baka je umrla kada je napunio sedamnaest godina, dok se dedin život završio tri godine kasnije. Nekoliko meseci pre smrti deda se pobrinuo da obezbedi unuka i u testamentu imenovao Pola kao svog jedinog naslednika, uz svakodnevne savete da farmu proda i novac uloži u svoje školovanje.

Nakon njegove smrti Pol je ostao sam. U početku nije razmišljao o prodaji farme. Međutim, odluku da poslušati dedin savet ubrzali su dalji rođaci, koji su ovo videli kao priliku da se presele kod njega kako bi mu navodno pomogli, ali se pozadina te pomoći jasno razaznavala: iskoristiti mladog i neiskusnog momka. Bistar i samostalan, kakav je oduvek bio, ili nateran da bude, Pol je vešto izbegao nepoželjne rođake i sa gomilom novca na računu odlučio da otputuje daleko, u Evropu, gde ga niko neće tražiti. Njegova prva odrednica bio je London, potom Pariz i naposletku Moskva, gde se zaljubio u jednu Srpkinju pošto je sa njom proveo nekoliko dana. Bez obzira na to što se potom više nikada nisu videli, Polova zaljubljenost u ženu pretvorila se u ljubav prema njenom narodu, pa je odlučio da poslušati dedine savete o učenju, i upisao se na studije srpskog jezika na Filološkom fakultetu u Beogradu.

Zahvaljujući našem prijateljstvu ja sam dobio priliku da naučim mnogo više o Americi i tamošnjem načinu života, svakodnevno posmatrajući mladog buntovnog Amerikanca, potpunog anarhista, koji se pretvara u Srbina nacionalistu, oduševljen našim mentalitetom, hrabrošću, ali ponajviše kuhinjom, nadahnut našim identitetom.

Polove priče o lepotama Južne Dakote pomno sam pratio, u nadi da ću jednog dana posetiti Ameriku, sve to opisati i objaviti u kulturnoj rubrici slobodne *Slobode*.

2

Kako su meseci prolazili, popravljala se i moja pozicija urednika kulturne rubrike dnevnog lista *Sloboda*. Shvativši da se sukob sa Mićom Cvetkovićem nikako ne može završiti u moju korist, odlučio sam se za primirje kako bih u svom domenu obezbedio potpunu autonomiju, nadajući se da ću tako biti bolje primećen, i brzo se prebaciti u novu redakciju. Na moje iznenađenje, kvalitet mog rada prvi je prepoznao omraženi urednik, i odlučio da ga iskoristi tako što mi je povećao platu i godinu dana kasnije imenovao me za svog zamenika. To nije velika satisfakcija, jer i dalje ništa nisam mogao da uradim na svoju ruku, osim kada su u pitanju tri strane iz oblasti kulture.

– Vidiš, mali, od tebe sam napravio ozbiljnog novinara – rekao mi je jednog jutra dok smo ispijali prvu kafu.

– Zar ste vi nekada sumnjali u mene, šefe? – sarkastično sam uzvratio.

– Sumnjam ja i sad, ali i vidim. Vredan si, znaš posao, samo imaš potrebu da se dokazuješ.

– Samo vam se čini.

– Mada, vidim da laješ samo u četiri zida. Više to ne radiš u novinama. To je napredak! – nasmejao se, potom se po običaju ponovo uozbiljio i, vrteći glavom, nastavio. – E, to lajanje je poslednji stadijum. Kad prestaneš da laješ i počneš da razmišljaš o finansijama, onda ću ti dozvoliti da kompletne novine uradiš bez mene. Naravno, moj potpis glavnog urednika i tada ostaje. Ipak, zasad samo uči i slušaj!

Potvrдно sam klimnuo glavom, razmišljajući o danu kada će Mića ispuniti obećanje. Bio sam ubeđen da će jednog dana stvarno popustiti, naročito ako nastavim da radim po njegovim instrukcijama i skratim podugačak jezik, koji mi je od detinjstva donosio više štete nego koristi.

Vratio sam se u stan i pokušao da se odmorim. Međutim, zidovi stare zgrade nisu dozvoljavali privatnost – bili su tanki kao papir. Više puta sam se nasmejao slušajući zbunjelog profesora Pola kako sa svojom učenicom neuspešno pokušava da promeni temu razgovora i uspostavi prijateljski odnos, dok ga sagovornica veoma vešto i diplomatski vraća na vežbanje izgovora. Naime, shvativši da su njegovi planovi već na početku doživeli neuspeh, Pol je bio primoran da drži časove engleskog, u čemu je zaista bio odličan, ali je bilo očigledno i da mu se ova nova devojka dopada.

Čuo sam škripu sobnih vrata.

– Pavle, dođi da upoznaš moju najtalentovaniju učenicu!
– uzviknuo je glasno, kako bi i ona čula.

– Pa sigurno da je najbolja kad je jedina – odgovorio sam šapatom.

– Tiše, idiote, čuće nas – odgovorio je kroz osmeh i rukom me pozvao da krenem.

– Sara – rekla je smešeći se radoznalo kada sam ušao u Polovu sobu.

– Pavle – odgovorio sam.

– Znači, ti si taj čuveni Pavle?

– A po čemu sam ja to čuven?

– Tvoj prijatelj mi je pričao kako dobro govoriš engleski, pa sam morala da upoznam čoveka kome je engleski kao maternji. A i ličite, imate iste oči!

– Ko liči? – uzviknuo je Pol. – Ako nisi zadovoljna časovima, nemoj da me vređaš.

– Ja zaista priznajem da je Pol superiorniji u svakom pogledu. Hajde, molim te, skuvaj Sari i meni jednu lepu kafu.

Uz uvek prisutni smešak, Pol se uputio prema kuhinji. Sara i ja ćaskali smo nekoliko minuta, a onda je ona morala da krene. Kafu nije popila, a napori da dobijem njen broj telefona bili su uzaludni. Niska, crne kose i prodornih crnih očiju, okupirala je moje misli. Odavno nisam upoznao tako lepu i šarmantnu devojkicu. Čini mi se da me je odbijanjem još više privukla.

Nešto kasnije, kada je Pol otišao da se tušira, iz njegovog telefona prepisao sam Sarin broj i čekao jutro kako bih načinio prvi korak. U tom razmišljanju i smišljanju prvog koraka, pojavile su se mnoge ideje – neke veoma glupe, neke simpatične, ali nijedna nije bila originalna i dovoljno inteligentna da impresionira Saru.

Zaspao sam u potrazi za najboljim rešenjem.

3

Sutradan sam, vrlo rano, pre posla, svratio u banku da podignem novac od kredita, koji mi je dan ranije odobren, zatim se uputio do jednog prodavca automobila, kako bih pogledao više od dve decenije starog forda eskorta, navodno u solidnom stanju, crvene boje, sa zatamnjenim staklima. Nisam se mnogo premišljao. Na sreću, na posao sam stigao na vreme, mada delimično nakvašen jer je kiša prodirala kroz malu rupu na krovu, pored šibera. Ushićen i srećan što prvi put posedujem sopstveni automobil, nisam obraćao pažnju na nedostatke i u stvari loš izbor, bez obzira na to što je cena bila srazmerna kvalitetu.

– Ma, lako ću to srediti – rekao sam Mići dok sam mu pokazivao automobil na parkingu redakcije.

– Ne razumem te, mali, zašto nisi pitao za savet, mogao si da kupiš bolji auto – rekao je ozbiljno, potom se nasmejao, pa nastavio. – Ovako moram da ti ostavim kišobran kad pođeš, da ne pokisneš dok se budeš vozio kući.

– S obzirom na vašu biografiju i minuli rad, sigurno biste mi savetovali da kupim ladu? – izgovorio sam sa ciničnim osmehom, podsećajući ga na njegovu komunističku prošlost, kojom se povremeno hvalio, a povremeno je se i sramio.

– Lada je auto za onog tvog Amerikanca – uozbiljio se.
– A ovde ne vidim ništa dobro.

– Pa zar vam se, šefe, bar boja ne sviđa? – upitao sam podsmejujući se. – Jarkocrvena, lepa. Zar vas ne podseća na mladost?

– Podseća me boja, da ti kažem – zastao je. – Samo me na mladost više podseća automobil. Pre dvadeset godina sam vozio isti takav, samo nov.

Više nisam pridavao značaj Mićinim komentarima: obojica smo, slagali se ili ne, uživali u nadmudrivanju, mada se stalno osećala obostrana i obazrivost i nepoverenje.

Nakon posla, a on se vremenom već pretvorio u dosadu i mehanički rad, otišao sam u stan. Žurio sam da Polu pokažem automobil. Oraspoložilo me njegovo iskreno oduševljenje. Retki su ljudi koje može obradovati tuđa sreća. Pol je napomenuo da Amerikanci za takve oldtajmere plaćaju čitavo bogatstvo, da je slične automobile viđao u starim filmovima, samo nije siguran kakve su boje jer nemi filmovi pripadaju vremenu crno-bele tehnike.

Kupovinu automobila proslavili smo uz alkohol, a pijanka se brzo pretvorila u ozbiljan razgovor.

– Beži od ljudi koji zaboravljaju juče, a danas misle samo na sutra – izgovorio je Pol nakon što sam mu se požalio na mnoga nezadovoljstva u životu, počev od posla, prijateljstva i ljubavi.

– Najgore je što je oko mene najviše takvih. Ako sutra ne budem dobar na poslu, bez obzira na to što su mi rezultati bolji od drugih, biću izvređan, ismejan... To mi izaziva

takav stres da ne znam šta da radim. Nekad prosto ne mogu toliko da se borim.

– Ako svi zaboravljaju šta je bilo juče, zašto se brineš da li ćeš sutra pogrešiti. Pa, prekosutra će i to da zaborave.

Dobro sam se zamislio, razmišljao o paradoksu, i o zaboravu. I sebe sam jednako kritikovao što previđam da će moje greške drugi zaboraviti, i tako se i sam sve više utapam u sivilo prosečnosti.

– Ali ja ne želim takav svet, takvo društvo, želim da svet bude bolji, drugačiji – rekao sam.

– Pitaš li se da li svet želi tebe takvog, da li društvo želi tebe takvog, i da li društvo uopšte zaslužuje da mu bude bolje.

– Zato i hoću da se nešto promeni! Ne samo u društvu, već i u mom životu. Ne mogu samo da sedim i kukam.

– Nema promena koje su izveli pojedinci. Promene stvaraju mase – rekao je stavljajući mi šaku na rame.

– Da, ali na čelu je uvek pojedinac, on je nosilac ideje.

– Tačno, samo da bi ideja o promeni zaživela, potrebno je vreme, potrebne su godine, i potrebno je strpljenje nosioca ideje. Onaj ko nema strpljenje, nije ni kadar da sprovede ideju. Tek ti je dvadeset šest. Polako – uzdahnuo je i povukao dim.

– Kad naučimo da budemo strpljivi, strpljenje nam više neće biti potrebno – odmahnuo sam rukom.

– Ha-ha, eto! – uzviknuo je. – U tome i jeste smisao svega. Tek kad se prilagodimo stvarnosti, možemo da je promenimo. Kao što se biljka prilagodi tlu, i pusti korenje. Razumeš li? Onda zemljište drži na jednom mestu, ne dozvoljava eroziju... Više biljaka od močvare napravi oranicu, isuši je. Ako hoćeš nešto veliko, prvo pusti korenje, a onda... – zastao je – onda je sve lako!

– Lako? Sve je lako jedino kad se čovek napije, sve postane lako i lepo, kao...

– Kao Sara? – prekinuo me.

Tišina. Reči nisu potrebne da bi se želje objasnile. Jednostavno se to prepozna: po pokretima, stidljivom osmehu, naborima iznad očiju, uzdasima, čak i boji kože, prirodnom rumenilu na obrazima i ušima.

– Hoćeš li njen broj telefona? – upitao je tiho i sa blagim osmehom.

– Ne, već ga imam – nasmejao sam se.

– Imaš?

– Mislio sam da mi nećeš dati, pa sam ga ukrao iz tvog telefona.

– Pitala je danas za tebe. Inače, nema pojma s pisanjem na engleskom. Ti si mnogo bolji učenik.

– Za mene pitala? Šta?

– Šta radiš, kako si, koliko imaš godina. Znaš, sve ono što žene proveravaju kod muškaraca kad im se dopadne. I zamisli, ponovo je rekla da ti ne dam broj. Opasna je, jer zna da ću ti preneti. Izaziva te preko mene.

Svestan da Sarino znanje pisanog engleskog nije baš najbolje, odlučio sam da poruku pošaljem na engleskom jeziku, ali srpskim pismom: *Haj, Sara, hau ar ju? Du ju vont to drink a kofi vit mi?*

Potpisao sam se kao „Pavle the Serbian“, čisto da bude zanimljivije, i da izvučem osmeh, dobijem poen više, šarmiram i budem simpatičan. Videvši da je tri po ponoći, ubrzo sam otišao na spavanje, kako bih se ipak malo odmorio i lakše podneo naporan dan na poslu.

Ujutru me je probudio prodoran zvuk telefona – znak da je pristigla es-em-es poruka.

Sara: *Wolf Karadzich would be proud of you.*

Lepo je započeti dan s osmehom na licu.

Požurio sam na posao razmišljajući o poruci kojom bih nastavio, ali me je urednik već na ulasku u redakciju požurio da napišem i pripremim tekstove povodom 9. marta, godišnjice, kako je rekao, slavni demonstracija u Beogradu, koje su označile početak stvaranja dugo čekanog demokratskog društva u Srbiji.

Kakva gadost! Pa taj isti urednik borio se na suprotnoj strani, protiv onih o čijim postupcima sad piše epske kolumne, zahvalan na navodnoj demokratiji, a svestan samo njenog privida i obrisa. No, najgore je što se ovaj novinarski dinosaurus svakodnevno druži sa svojim nekadašnjim protivnicima, istim onim ljudima o kojima treba da pišem hvalospesive, da ističem opravdanost njihove revolucije. Posmatrao sam likove zaposlenih po redakciji, pokušavajući da se prvi put pozovem na poziciju zamenika glavnog urednika i posao prepustim nekom drugom. Međutim, urednik se brzo oglasio.

– Jesam li te postavio za zamenika zato što si najbolji? Jesam! – sâm je pitao i odgovarao. – Prve dve strane novina su tvoje! Čim napišeš, možeš da ideš kući. Ako nećeš, možeš odmah kući, i nemoj više da dolaziš!

Znao sam šta želi od mene: da me slomi i konačno nametne svoje mišljenje, da pokaže drugima kako se neposlušni vaspitavaju, nakon čega ću postati jedan od njih.

Posle toga nema nazad. Koga da kritikujem ako na svom primeru nisam pokazao doslednost?

Dohvatio sam tastaturu računara i počeo da pišem, oslobođen sopstvenih uverenja. Za manje od sat napisao sam članak koji bi svaki ozbiljniji poznavalac literature svrstao u red modernih bajki. Na trenutke sam zamišljao sebe kako starim, kako mi se glava širi, kosa sedi, stomak raste, kako se pretvaram u čoveka sličnog Miodragu Cvetkoviću, koji od dobrote zna jedino za tuđu.

Bože, ne daj da postanem čovek koji mudrost koristi za spletku, pamet za podlost, a hrabrost za bezobrazluk – pomišlih nakon što sam uredniku predao odštampan tekst.

– Eh – ustao je i bacio papire na sto – ovaj tekst, mali, ovo se zove novinarstvo. To od tebe tražim još od prvog dana.

– Molim? – zbunjeno sam upitao.

– Bravo! Ovo će da zapali masu! – pokazao je na rukopis.

– Daleko ćeš ti dogurati, mali. Daleko! – Potapšao me je po ramenu. – Ponosim se tobom.

– Hvala, šefe – izgovorio sam mučno, s lažnim osmehom na licu.

– Idi sad i odmaraj se, zaslužio si. Znao sam da ću od tebe napraviti ozbiljnog novinara. Slobodan si naredna dva dana, urednik te časti.

Izjurio sam iz redakcije i uputio se prema parkingu. Kroz glavu mi je prolazila samo jedna misao: Ja sam bednik. Ništa više.

Loše osećanje prekinula je Sara, poslala mi je es-em-es poruku. Osmehnuo sam se. U poruci je bila nacrtana šoljica kafe od grafičkih znakova i tekst: *Obećala sam kafu es-em-esom.*

Jedino žena može biti sposobna da muškarcu izmami osmeh u teškim trenucima, da ga navede da misli isključivo o njenim vrlinama i postupcima. Ništa muškarca ne može ni rastužiti ni obradovati kao žena.

Ubrzo sam poslao odgovor: *Sad nam preostaje samo da popijemo jednu stvarnu kafu. Večeras?*

Zbog kiše, koja je tih dana neprestano padala, Sara nije bila raspoložena za izlaske, ali ja sam bio ubedljiv.

Iščekujući njenu poruku gledao sam vesti na televiziji, slušao navodno skromne izjave ljudi o kojima sam pisao povodom godišnjice. I – kao da se tog 9. marta, osim obeležavanja političke revolucije, dogodila evolucija u meni, spoznanje da postoji nešto više i vrednije od posla, nebitnih ljudi i novca.

Es-em-es poruka. Sara: *Večeras u 20^h. Kafe Number 1, ul. Surčinski put br. 34.*

Potvrdio sam dolazak i odmah pronašao mapu, kako ne bih zalutao u prigradskom naselju. Razmišljao sam da automobil odvezem u perionicu, ali to mi se činilo kao gubljenje vremena jer sam računao da je kiša sprala prašinu, dok na unutrašnjost nisam obraćao pažnju znajući da ćemo tokom večeri sedeti u kafiću. Polazeći susreo sam Pola – on se sa flašom viskija u ruci smešio penjući se stepenicama.

– Gde ćeš sad? Zar si zaboravio na dogovor? – upitao je začuđeno.

– Izvini, ali moram da idem. Kad dođem, pričaću ti – odgovorio sam i izašao.

Brzo sam stigao. Poput zbunjenog šesnaestogodišnjaka sačekao sam je ispred ulaza, cupkajući u mestu i skrivajući se od kišnih kapi. Primetio sam je kako mi prilazi, smešeći se.

– Pa ti ne kasniš? – bilo je prvo što je rekla.

– Zašto si mislila da ću zakasniti?

– U jednoj kolumni si napisao da uvek kasniš. Zbog toga nisam žurila.

– A ti si čitala moje kolumne?

– Čitam ih redovno. Znam ja vrlo dobro ko si ti.

Razlikuje se od svih žena koje sam do sada upoznao. Stalno negoduje i pokušava da mi oponira, vešto i kroz osmeh, kao da namerno želi da me provocira, što joj ne polazi za rukom. Međutim, prihvatio sam izazov. Dopalo mi se nadmudrivanje u kome nisam pobedio ali nisam ni izgubio.

Otpratio sam je do kuće. Dok smo hodali, naš razgovor postao je ozbiljan. Delili smo iste vrednosti i jednake stavove. Na rastanku sam pokušao da je poljubim, ali je vešto poturila obraz. Zbunio sam se, ona se nasmejala. Čini mi se da bi bio dovoljan samo njen osmeh da se opiše sva lepota ovog sveta.

Na rastanku, uspeo sam da dobijem dug i nežan zagrljaj.